

ПРОСТОТАТА И ТРУДНОСТТА НА ВЕЛИКИЯ ПЪТ НА ДАО

ЛАОДЗЪ (някъде от VI до V век пр. н. е.)

Мисля, че съвсем не много са хората, чували за Великия Път на Дао и съвсем немного хора са се опитвали сериозно да се ориентират в това какво е той? Затова пък много са знаещите, че съществува някакво източно учение, наричано даоизъм, чийто последователи – даоси – достигат съвършенство и просветление посредством различен род сексуални методики, свързани с взаимодопълването на мъжкото (ян) и женското (ин) начало. Битува също разпространено мнение за даосите като за странни, удивително спокойни хора, потопени в търсения на психическо равновесие и физическо безсмъртие ¹. В настояще време съществуват редица секти и направления, наричащи себе си даоистки, изповядващи на практика някакви форми на развитие с използване на окултни, магически и йогойски методи. Даоистката йога просто-напросто отхвърля живота във всички негови проявления, което изобщо не се съгласува с коренните извори на даоизма. И затова, за да не изпаднем в заблуждение и да не затънем в дебрите на най-късните даоистки учения, нека да се обърнем към първоизточника – към древния трактат „Дао дъ дзин“, за автор на който се смята мъдрецът Лаодзъ, и да се опитаме да се ориентираме в истинската същност на Великия Път на Дао.

Трактатът „Дао дъ дзин“ понякога го наричат „Лаодзъ“ по името на неговия велик създател. Написана е удивително тънка по отношение на текста на оригинала монография на известния китаевед и преводач А.А.Маслов „Мистерията на Дао. Светът на „Дао дъ дзин“ (1996) ²,

(¹ – бел. пр. - За онези, които се интересуват от древнокитайската мисъл, светоглед, светоусещане и „философия“ и изпитват желание да се запознаят с тях, споделям (просто споделям! - и нито нещо препоръчвам, нито си позволявам да говоря от името на Истината), че на български език има издаден един много стойностен за подобна цел сборник - „Древнокитайски мислители“ (издателство „Изток-запад“, 2011). Книгата представлява относително тематично подредени (както по авторство, така и по „тематика“ на засяганите въпроси) писания, разкази, притчи, диалози, изказвания и тем подобни (названията нямат значение) на различни древнокитайски мъдреци, а също и на множество най-различни персонажи от древен Китай, в които се засягат най-различни въпроси по всякакви начини – от „дълбокомислени“ откровения до представяне на най-банални и незначителни случки от ежедневието и бита. Съдържанието на книгата изобщо няма никакъв стриктно последователен характер, а представлява множество пасаж с различна дължина (от един-два реда до няколко страници), като съответно всеки пасаж преспокойно може да бъде четен и сам за себе си. Пак уточнявам, че споделям за тази книга като за четиво за запознаване с духа на древен Китай – не като за средство за започване и водене на работа на Пътя на Съзнателната Еволюция.)

² – бел. пр. - За съжаление не ми е известно засега (2018-2019) тази книга да е издадена на български език. За сметка на това книгата я има поместена в интернет, достъпна за свободно сваляне, на руски език.

в която авторът привежда собствена версия на превода на трактата от древнокитайски¹ на руски език, снабдявайки я с деликатни, дълбоко професионални коментари. При написването на настоящата работа съм използвал както тази версия на превода на трактата, така и превода на Ян Хиншун, направен през 1950-та година.

За самия Лаодзъ не е известно много, някои даже изказват съмнение в неговото съществуване въобще, смятайки, че името Лаодзъ се използва като събирателно, за да се замаскира някак си колективното авторство на трактата. Нека за тези разговори да се грижат учените теоретици и различен род любители и познавачи на изисканата мъдрост; нашата задача е да осъзнаем безсмъртната същина на Великото Учение и да я съпоставим с практиката на Съзнателната Еволюция.

Името Лаодзъ в превод означава „Стария младенец“ или „Стария мъдрец“. Лаодзъ се е родил в Китай в царство Чу, през VI век пр. н. е. Смята се, че той е бил по-възрастен съвременник на Конфуций, годините на чийто живот са добре известни (551. - 479. п. н. е.). Няма никакви сведения за неговото раждане, семейство и възпитание. Известно е, че някакво време той е заемал длъжността на историк-пазител на архивите в царство Чжоу, което може да свидетелства, както отбелязва А. Маслов, за неговия знатен произход и прекрасно познаване на каноните. Фактът, че Лаодзъ се е намирал на държавна служба, свидетелства, също така, че той не е бил отшелник в прекия смисъл на тази дума.

Легендарната среща и беседа на Лаодзъ с Конфуций, известен на цял свят като китайски мъдрец, е била посветена на обсъждането на значението на ритуала (или етикета), който Конфуций е смятал за най-важен в определянето на понятието „културна личност“. Тук, по-долу, Ще приведа откъс от упоменатата монография на А. Маслов, където той описва (съгласно сведенията от древните източници) срещата на Лаодзъ с Конфуций.

„Предмет на тяхната беседа е бил ритуалът, който понякога се разбира като „етикет“ или, което е по-малко точно, „церемониал“. За Конфуций ритуалът се явява централна част от учението. На него му приписват думите: „Несъответстващото на ритуала не гледай. Несъответстващото на ритуала не слушай. Несъответстващото на ритуала не говори. Несъответстващото на ритуала не върши.“ За Конфуций ритуалът е бил не просто набор от думи, жестове, действия и музикални ритми, но и мярка за осмисляне на човешкото в човека, вътрешна самооценка на „културната личност“. Именно по познаването на ритуалите човекът се е отделял от животинския свят и е преодолявал своята тварна същност. По-късно конфуцианският ритуал действително прераснал в сложен, но често празен и уморителен церемониал. Вероятно Лаодзъ е почувствал

(¹ – бел. пр. - В книгата на Маслов го има поместен и оригиналът на трактата „Дао дъ дзин“ - в древнокитайски йероглифи.)

опасността, заложена в неизменното застъпничество и съблюдаване ¹ на ритуала...

В какво именно се заключавала беседата между двамата най-велики китайски философи и защо тя и досега предизвиква толкова спорове? Когато Конфуций бил в царство Чжоу, за да помоли Лаодзъ да му разтълкува същността на ритуала, даосът насочил вниманието му на несъвпадането на външните действия и думи с тънкото чувстване на вътрешното общуване със силите на Космоса, тоест повел реч за непроявения, незабележим ритуал. Той изразил това така:

„Това, за което говориш има отношение единствено към думите, оставени от хората, чиито кости отдавна са се превърнали в прах. Освен това, когато благородният мъж се намира в съгласие с обстановката, той слиза от колесницата; когато пък положението се обръща срещу него, той отлита с вятъра.

Чувал съм, че добрият търговец къта своите запаси на безопасно място и на хората им изглежда, че той няма никаква стока, също както благородният мъж, макар и надарен с най-висша Благост, има най-глуповато изражение на лицето. Избавете се от своята гордост и прекомерни желания, от високомерието и неудържимите стремежи. Всичко това ви вреди. Това е всичко, което мога да кажа...“

В очите на Конфуций всичко това е прекалено празно, съвсем неподкрепено с благородни речи и добри маниери, невъзприемаемо умозрително и затова и неприемаемо...

Връщайки се у дома, Конфуций разказал на своите ученици за срещата си с Лаодзъ така: „Зная, че птицата може да лети. Зная, че рибата може да плува. Зная, също така, че звярът може да бяга. На онова, което бяга, може да му се направи примка; на онова, което плува, може да му се изготви мрежа; на онова, което лети, може да му се измайстори стрела с въже. Но драконът, който се издига в небето върху вятъра и облаците стои по-високо от моето разбиране. Днес се срещнах с Лаодзъ – как само приличаше той на дракон!“ За Лаодзъ ритуалът е неизчерпаем поток на духовна сила, свързващ човека с Дао (с единната неизчерпаема Реалност – Авт.). Тук няма за какво да се говори и какво да се демонстрира, нали Дао е „противоположно на нещата“, казано просто, невидимо и неизразимо, а единствено усетимо.“

Ще оставя този текст без коментари.

Преданието гласи, че след упадъка на царство Чжоу, където живеел Лаодзъ, той, оседлал бивол, се отправил на запад ². На един от пограничните входи стражът на границата, узнавайки, че великият мъдрец завинаги напуска царство Чжоу, го помолил да остави запис с изложение на учението си. Лаодзъ изпълнил молбата. Така, съгласно преданието, се появил на бял свят трактатът „Дао дъ дзин“ („Канон на Пътя

¹ – бел. пр. - на руски тук е употребена думата „апологетика“ - тоест на български „апология“

² – бел. пр. - В древен Китай изразът „отправлям се на запад“, освен буквален и с най-обикновено значение, е бил също така и израз, означаващ „отправлям се към отвъдния/задгробния свят“. Така че не е изключено заминаването на Лаодзъ на запад да е имало двук характер?

и Благостта“¹). По-нататък следите на Лаодзъ се губят.

Възгледите на Лаодзъ върху основата на световния ред, заобикалящия свят, пътищата и начините на усъвършенстване на човешкото съзнание ние ще разгледаме детайлно при непосредствено обръщане към текста на трактата „Дао дъ дзин“. При анализа на текста на трактата няма да забравяме, че в основата на усъвършенстването на човешкия вид изцяло лежи Пътят на Съзнателната Еволюция, знаковите етапи на който са били подредени от Великите Учители на човечеството, към числото на които се отнася и Лаодзъ.

Съдържанието на самия трактат и езикът, на който той е написан, пряко свидетелстват за това, че при автора психическото същество е било напълно разкрито, тоест бил е настъпил актът на просветление; съзнанието е било достигнало върховете на Глобалния Разум; бил е на лице постоянен контакт с Еволюционната Енергия и се е била установила спонтанна медитация. Всичко това безспорно се отнася към категориите, характеризиращи Великите Учители на човечеството.

Да се отнесе Конфуций към категорията на истински просветлените не е възможно, тъй като цялото негово вътрешно богатство се е заключавало в изострено развития интелектуален ум, което на езика на еснафина се нарича висша мъдрост. Висшата човешка мъдрост на Конфуций няма нищо общо с божествената мъдрост, която притежава Лаодзъ и затова Конфуций така и не е разбрал езика, на който Лаодзъ е разговарял с него. Разсъдъчната мъдрост, изглеждаща красива, понякога даже изящна, е мъртва. Разсъдъчните ритуали са догматични и неприспособени към текущите изменения на живия живот. Всякакъв опит животът да се затика в рамката на някаква схема (била тя даже и най-красивата и логична) неизбежно е обречен на провал. Конфуций – това е вчерашният ден на развитието на човешкото съзнание, днес той е спирачка.

Няма да се удържа от съблазънта да приведа цитат² от „Дао дъ дзин“, който, както няма накъде по-добре, илюстрира принципното различие на позициите на Лаодзъ (притежател на Божествена мъдрост) и на Конфуций (притежател на човешка мъдрост).

*Когато Великото Дао³ се изгубва,
възникват „хуманността“ и „дългът“.
Когато се появява голямото мъдруване,
то възниква и големият фалш.*

¹ - бел. пр. - Превеждам по възможност дословно (но и колкото мога творчески!) оригиналния руски текст без особен оглед с какво име е вече известно на български език заглавието на трактата.

² – бел. пр. - Още един дребен цитат – фрагмент от последната 81-ва „точка“ (не знам с каква дума се наричат тези пасажии) от трактата (без коментар):

„Знаещият не е всезнаещ. Всезнаещият не е знаещ.“ или

„Знаещият не е ерудит. Ерудитър не знае.“ - различни нюанси и вариации в

зависимост от конкретния вариант на превода; конкретно в превода на Маслов изглежда така:

„Мъдрият не е образован, образованият не е мъдър.“

³ – бел. авт. - Тук Дао е Божествената Мъдрост.

Преди да пристъпя към работата с текста, ще изостря вашето внимание върху един неоспорим факт. Само по себе си четенето на текста на трактата „Дао дъ дзин“ вече представлява метод, способен да предизвика позитивни промени в съзнанието на читателя на фино енергийно (вибрационно) ниво. Това означава, че текстът на трактата е във висша степен медитативен и затова при четенето му е необходимо човек да изключи работата на ума (на разсъдъка) и да се постарее плавно да влезе в съдържанието, без каквато и да било оценка на прочетеното, въз основа на натрупаните в миналото знания. Размишленията над прочетеното са задължителни, но те трябва да носят не оценъчен, а съзерцателен характер. Нееднократният прочит на текста в „медитативен и съзерцателен режим“ в края на краищата позволява да се установи вибрационна връзка между съзнанието на читателя и дълбоките истини, заключени в смисловия пласт на текста, което само по себе си е способно да пробуди и активизира съзнанието на читателя в посока на търсенето на Истината.

*Дао,
което може да бъде изразено с думи,
не е постоянно Дао.*

*Име,
което може да бъде именувано,
не е постоянно име.¹*

*Небитието се нарича начало на Небето и Земята.
Битието се нарича майка на многобройните създания.
Затова, желяейки да съзреш
неговата тънко неуловима същност,
придобий постоянството на небитието.
Желяейки да наблюдаваш неговите проявления,
пребивавай в постоянството на битието.
И двете те възникват заедно
и се различават само по име.
Бидейки тъждествени,
те се наричат съкровени.
Съкровено и пак съкровено –
врата към множеството на потайното.²*

Крайно сложно е да се коментира първия параграф на трактата, защото именно тук е заложена **ключовата вибрация на осъзнаването** на целия останал текст на „Дао дъ дзин“; ключовата вибрация на осъзнаването не на нивото на думите и на разбирането, а на нивото на светоусещането; ключовата вибрация на истинския

¹ – бел. пр. – Откъслечен цитат от същия сборник „Древнокитайски мислители“: „Името към същията се отнася тъй, както гостът към домакина.“

² – бел. пр. - Всички цитати от „Дао дъ дзин“ са превеждани по възможност дословно от руския оригинал на книгата; а авторът всъщност цитира от книгата на А.А.Маслов.

световен ред, чието име е Дао.

Авторът на трактата предупреждава, че всякакъв опит да изразиш Дао с думи (в ментални термини) неизбежно е обречен на несполука, защото истинското Дао – това не е предмет, не е понятие, а вибрация (*тънко неуловима същност*), която може и трябва да откриеш в своето съзнание, за да решиш веднъж завинаги за себе си въпроса за единството на Всичко Същинско, за неразривната връзка (на нивото на *тънко неуловимата същност*) между многобройните създания и разнообразните явления, наблюдавани в заобикалящия ни свят.

Понятията *Небитие* и *Битие* в своята същност са неразделими. Небитието е самата онази *неуловима същност*, от която ще се родят проявените светове, начало на които е *Битието* или *Майката на многобройните създания*. Осъзнаването на факта, че проявените светове в основата си съдържат все същата *неуловима същност* (някаква изначална вибрация), която при „съсирване“ образува дадените ни в усещане физически плътности и полета на материалния свят, може да послужи на търсеция Истината като отправна точка за стъпване на Пътя на Съзнателната Еволюция. Всичко Същинско във Вселената не само е пронизано от единната вибрационна субстанция, но и се състои от нея. В твърдите тела тази вибрация е сякаш сгъстена и опакована в устойчиви форми. В дълбочинната основа на най-плътното физическо тяло лежи единната *тънко неуловима (вибрационна) същност*.

Великият практик-еволюционист на двадесетото столетие Шри Ауробиндо е провъзгласил: „**Всичко е съзнание**“. Целият свят е един изначално – цялата видима и невидима Вселена я пронизва единната субстанция – субстанцията на Съзнанието. Нищо безсъзнателно не съществува във Вселената. Духът (или чистото съзнание) се сгъстява, спускайки се от висотите, образувайки Материя с различна степен на плътност.

Работейки над създаването на релятивистката концепция за психическата дейност на човека ¹, ние постулирахме съществуването на **Общото психо-вибрационно поле**, което представлява базовото съзнание на Вселената. Общото психо-вибрационно поле представлява елементарни пулсиращи вибрации (по Лаодзь - *тънко неуловима същност*), които пронизват цялата Вселена (Единната психо-вибрационна реалност), представлявайки нейната неизчерпаема, самосъществуваща, съзнателна, самопознаваща, творческа, енергийна основа, съдържаща в себе си (в непроявен вид) всички възможни форми и явления. Именно от „сгъстените“ вибрации на Общото психо-вибрационно поле се образуват всички проявени енергийни плътности, тоест

¹ – бел. авт. - Релятивистката концепция на психическата дейност на човека е разработена през 1993-та година от А.В.Клюев и А.Н.Качалкин. Основните положения на релятивистката концепция на психическата дейност са изложени в книгата „Психологическите аспекти на проблема за „човешкия фактор“ в авиационната аварийност. Анализ и стратегия на профилактика“ (М., 1996), в статията „Интегралната психофизиология като инструмент за адекватно отразяване на психическата дейност на човека“ (Приложна психология, 2000. №5. С. 9-17), а също така в редица публикации в научни сборници.

всички наблюдаеми обекти, частици и полета на Вселената. Човешкото съзнание не е изключение, в неговата основа лежат все същите онези елементарни вибрации.

Да продължим разглеждането на първия параграф на трактата.

Лаодзъ твърди, че, **желаейки да съзреши тънко неуловимата същност на битието, е необходимо да придобиеши постоянството на небитието**. Ето го онова най-главно откритие, което трябва да направи в своето съзнание всеки, който се стреми да се приближи към Истината. По такъв начин добиването на постоянството на небитието, според Лаодзъ, е необходимото условие за реализацията на Пътя на Съзнателната Еволюция. Какво всъщност означава това твърдение при разглеждането му от позициите на механизма на Съзнателната Еволюция? Постигането на стабилен контакт с небитието означава постигането на контакта на човешкото съзнание с Божествената Сила на нивото на психическото същество (на душата). Този контакт се осъществява посредством единната изначална вибрация (*тънко неуловимата същност*), лежаща в основата на целия Свят.

Желаейки да наблюдаваш проявленията на небитието, пребивавай в постоянството на битието. В тези думи на Лаодзъ, изглеждащи на пръв поглед безсмислени, е заложен най-дълбок смисъл, постигането на който открива безпределните възможности на човешкото съзнание в плана на неговото еволюционно усъвършенстване. За да наблюдава осъзнато всички проявления на небитието, човекът, постигнал постоянството на небитието, трябва да пребивава в постоянството на битието. Пак с помощта на принципите на Съзнателната Еволюция ще опитаме да направим това изречение по-разбираемо.

Пребиваването в постоянството на битието означава не бягство на търсеция Истината от света в уединение и в далечните медитативни висини, а намирането му в гъсталака на обикновения живот, обаче при това съзнанието на търсеция трябва да се намира в *постоянството на небитието*, тоест да има устойчива връзка с Божествената Сила и с психическото същество (с душата).

Спомнете си изказването на Лаодзъ: *И двете те (битието и небитието) възникват заедно и се различават само по име. Бидейки тъждествени, те се наричат съкровени. Съкровено и пак съкровено – врата към множеството на потайното*.

Човекът, чието съзнание пребивава едновременно в небитието и в битието, е човек напълно пребиваващ в Дао, това е човек, който е придобил вътрешния Учител и се намира на пътя на постигането на Истината. На този път, иначе наричан Съзнателна Еволюция, на човек му се открива много ново и във висша степен необичайно. Светът като цяло престава да бъде тайна зад седем печата, но онази съкровена Тайна, която вибрира в извора на Творението, ще се запази завинаги, заставяйки ни да продължаваме веднъж започнатия Път.

Не мога да се удържа от съблазънта да приведа откъси от трактата, отнасящи се до описанието на „потенциално неуловимото“ Дао. Мисля, че сега те няма да имат

нужда от коментар. Просто се насладете на дълбинния аромат на тези удивителни (по сила трансформиращото въздействие на съзнанието) редове.

Дао е пусто,

но използването му е неизчерпаемо.

Най-дълбоко! То е подобно на праотец на многобройните същества.

Притъпи остриетата, развържи възлите,

пригаси блясъка, уподоби го на прашинка.

Отсъстващо!

Само изглежда присъстващо тук.

За мен е недостижимо чий син е то.

Но изглежда праотец на Властелините.

Духът в долината никога не умира,

и това се нарича съкровена самка.

Вратите на съкровената самка

се наричат корен на Небето и Земята.

Едва различимо,

само изглежда присъстващо тук,

то е неизчерпаемо в използването.

Гледаме го и не го виждаме.

Наричаме го обикновено.

Слушаме го и не го чуваме. Наричаме го рядко.

Опитваме се да го докоснем и не го достигаме.

Наричаме това най-дребно.

Тези три ипостаса е невъзможно да се разделят,

защото те са смесени и се явяват Едното.

Неговата горна част не излъчва светлина.

Неговата долна част не е обвита в мрак.

Едва различимо, него не може да се да го наименуваме.

То се връща към онова,

което няма същност.

Това се нарича форма, нямаща форми,

образ, нямащ същност.

Това се нарича неопределено мъгляво.

Срещнали се с него, няма да видим началото му.

Следвайки го, няма да видим обратната му страна.

Придържай се към пътя на древността,

за да контролираш днешните неща.

Способността да се познава изначалната древност

се нарича принцип на Дао.

Обликът на великата Благост произтича от Дао.
В нещата Дао е неразлично мъгляво.
Неразлично мъгляво!

Но в него има образи.

Мъгляво неразлично!

Но то обхваща нещата.

Отдалечено и тъмно!

Но то съдържа семето.

Семето – това е истинното,

защото то е осветено с искреността.

От древността до наши дни

неговото име не е изказано.

То е известно като отец на многобройните създания.

Откъде знам,

че формата на отца на създанията е такава?

От него самия.

Ще си позволя кратък коментар към последните два реда. Иисус, познал Бога-Отец, казвал: „Аз и Отец сме едно.“ Познаването на Дао е тъждествено на познаването на Бога-отец.

Съществува нещо, от Хаоса възникнало,
родено преди Небето и Земята.

Беззвучно пусто, самотно неизменно.

Движейки се по кръг, не се уморява
и е способно да бъде майка на Небето и Земята.

Не зная неговото име,

а с йероглиф ще обознача това „Дао“.

Чрез силата ще го назова още и „Велико“.

Великото Дао е всеобхватно

и е разпространено наляво и надясно.

Многобройните същества се опират на него,

а то ги поражда и не се отрича от тях,

но, достигайки успех, остава невъзвестно.

То облича и отхранва многобройните създания,

без да им заповядва.

Неизменно остава свободно от желания

и може да бъде назовано малко.

Многобройните създания се връщат към него

и затова то може да бъде назовано Велико.

По силата на това,

че то никога не смята себе си за велико,

му се удава да достигне величие.

*Дао извечно пребивава в недеяние,
но няма нещо, което то да не е извършвало.*

*„Извечните съждения“ гласят:
„Пресветлото Дао изглежда тъмно.
Даото, водещо напред, изглежда влечащо назад.
Обикновеното Дао изглежда изключително.
Висшата Благост е подобна на долината.
Великата белота изглежда покрита с петна.
Всеобхватната Благост изглежда недостатъчна.
Истинската Благост изглежда прикрита.
Извечната истина изглежда празна.
Великият квадрат няма ъгли.
Великият съд е дълъг в изготвянето си.
Великия звук няма да чуеш често.
Великият образ няма форми.“
Дао е потайно и безименно.
И само затова, защото е Дао,
то може да бъде свършено
и във въздаването, и във въплъщаването.*

*Дао поражда едно.
Едно поражда две.
Две поражда три.
Три поражда многобройните същества.
Многобройните същества носят в себе си ин
и обгръщат ян,
а пустото ци ги привежда в хармония.*

*Дао е най-великото хранилище
на многобройните съдания.*

По какъв начин може да се постигне пълното единение с Дао? Как да съзреш неговата тънко неуловима същност и да придобиеш постоянството на небитието? По какъв начин при това да пребиваваш в постоянството на битието? На всички тези въпроси Лаодзъ дава пределно прости и изчерпателни отговори.

На хората, искрено стремящи се да постигнат Истината, отначало им се струва, че за Нейното постигане трябва да се практикуват някакви невероятно сложни методи и да се прилагат свръхестествени усилия. В действителност това далеч не е така, просто на развития интелект му се струва, че всичко на този свят трябва да се постига посредством упорита борба с някого (или с нещо). Във всичко просто и разбираемо му се виждат клопки - ако ние наистина сме решили да се отправим в търсене на

Истината, то пътят на нейното постигане трябва непременно да е труден и да изобилства от прилагането на различен род строги практически дисциплини.

Това е най-голямото заблуждение на човешкия разсъдък, породило множество различни школи, направления и секти, в които така наречените търсеци истината, прилагайки трудоемки (понякога изострени и рафинирани) методи за активизиране на вътрешната енергетика, просто-напросто са се задълбавали в дебрите на Неведението, приемайки отделните (понякога достатъчно ярки) феномени на играта на фините енергии за знаци за постигането на възжеланата цел. По такъв начин интегралността на Пътя на вървене към Истината се е подменяла с достигането на изстрадани частности, от които е невъзможно да се събере единно цяло. В действителност пък Пътят към Истината е пределно прост. Думите на Лаодзъ.

***Моите думи лесно се разбират
и също толкова лесно се следват.
И все пак никой в света не е способен да ги разбере,
още повече да ги следва.
Думите имат праотец, делата имат господар.
Заради вътрешната им нищета
на хората не им се удава да ме разберат.
Как малко са тези, които ме разбират!
Колко редки са пък тези, които ме следват.***

Какъв всъщност метод предлага Лаодзъ, за да се постигне сливането с Дао (с Истината)? Нека пробваме да се ориентираме.

*Още щом в Поднебесната узнаха,
че красивото е красиво,
тутакси се появи и грозното.
Само щом всички узнаха, че доброто е добро,
тутакси се появи и злото.
Понеже наличието и отсъствието се пораждат едно друго.*

*Не превъзнасяй мъдрите
и хората няма да си съперничат.
Не цени редките вещи и няма да крадат.
Не гледай онова, което възбужда желаниа,
и сърцата на хората няма да изпаднат във вълнение.
Мъдрецът... постоянно се стреми към това,*

*те (хората) да са незасегнати от знания
и свободни от желания,
а онези, които са осветени от мъдрост,
да не помислят за действие.*

Действай чрез надеяние

и няма да има нещо, което да не се управлява от теб.

В приведените откъси Лаодзъ показва, че човешкият разсъдък е способен да функционира само в сравнителни категории по пътя на разделянето на всичко на противоположности („добро – зло“, „хубаво – лошо“, „бяло – черно“ и т. н.). Той еднозначно посочва, че натрупването на знания и наличието на желания са основни препятствия на пътя на постигането на Великото Дао (на Истината).

Най-главният извод, който трябва да направим от казаното – това е неспособността на човек да вижда през призмата на разсъдъка и интелекта света такъв, какъвто е в действителност. Ясното осъзнаване на този факт има решаващо значение за кардиналното преразглеждане на нашето отношение към разсъдъка и интелекта като към свършени форми на развитие на човешкото съзнание. Във връзка с това възниква въпросът: възможно ли е излизането на човешкото съзнание извън пределите на разсъдъка и интелекта? Практическият опит на Съзнателната Еволюция дава еднозначен отговор на този въпрос – не само е възможен, но е и необходим. Какво всъщност е нужно за това? Познаването на механизма на Съзнателната Еволюция дава отговор и на този въпрос – безмълвие на разсъдъка, свобода от желания и привързаности. Само при това условие става откриването на низходящия енергетически канал и установяването на стабилен контакт на съзнанието на търсеция Истината с низходящата Еволюционна Енергия, която постепенно подготвя и осъществява акта на разкриването на психическото същество (на душата). Именно то се явява пълноправният представител на Божественото Начало (на Великото Дао) в нашето съзнание. Веднъж родило се, именно то става нашият вътрешен Учител и едновременно трансформиращо начало. Съвместната трансформираща работа на Еволюционната Енергия и психическото същество в нашето съзнание води до това, че ставаме способни *да добием постоянството на небитието и да съзрем неговата тънко неуловима същност.*

Лаодзъ предлага интегрален метод, посредством който може да се съединим с Великото Дао и да го постигнем. Той нарича този метод **надеяние**. Какво всъщност е това нещо надеяние? Нека пробваме да се ориентираме. Под надеяние не следва да се разбира пасивната изолираност на търсеция Истината от светските събития и пребиваването в сънна неподвижност, както това става при аскетите-отшелници или съзерцателите. Напротив, надеянето предвижда пребиваването в кашата на светските събития, обаче при това разсъдъкът трябва да бъде спокоен – нито мисли, нито желания не трябва да нарушават установилото се в съзнанието равновесие. Абсолютната уравновесеност, тоест свободата от мисли и желания от всякакъв род е непременното условие на контакта с Великото Дао. Именно то е способно **спонтанно**

и безпогрешно да управлява всичките процеси, в които се въвлича индивидът при съприкосновението със света. При това изчезва усещането за собственото съучастие и съпричастност към дейността („аз искам“, „аз мисля“, „аз знам“, „аз правя“), с други думи, това е дейност в света при пълно отстраняване на собственото „аз“ (на „егото“). Всичко това позволява **недеянието да се определи като висшата форма на дейност**, на която е способен човек в условията на земното съществуване.

Лаодзъ говори за това удивително състояние на съзнанието, напълно пребивавайки в него. За него това състояние е естествено като самото дихание. За хората пък чието съзнание се намира в полето на разсъдъка, желанията и емоциите, то е недостъпно за разбиране и затова им се струва измислено и незаслужаващо внимание. За тях естествено е да си набележиш цел и, прилагайки волеви усилия, да се бориш за нейното постигане. Затова за хората са така притегателни различните медитативни техники, дихателните упражнения, йогийските системи и прочие методи, изискващи конкретни усилия в определена посока. Безусилността като такава, да и то в гъсталака на обикновения живот, изглежда празно безперспективно занимание. Ще повторим казаното от Лаодзъ: *„Моите думи лесно се разбират и също толкова лесно се следват. И все пак никой в света не е способен да ги разбере, още повече да ги следва.“*

*Този, на когото му се иска да ръководи Поднебесната
и при това се предава на деяния,
не мисля, че ще достигне успех.
Поднебесната е свещен съд,
с който нищо не може да се направи.
Действащият – ще претърпи несполука.*

Аз неслучайно нарекох недеянието Интегрален Метод на постигане на Истината. Лаодзъ влага в него именно интегрален смисъл. Недеянието вмества в себе си и смирението, и покаянието, и сърдечната молитва, и тоталната бдителност, с две думи всички основни направления на Интегралния Път на Съзнателната Еволюция, по който е вървял Иисус Христос към победата над Смъртта.

За да откриеш Дао, да се слееш с него и да го постигнеш, е необходимо да запазваш съзнанието **пусто**, тоест свободно от мисли и желания.

*Тридесетте спици се съединяват в една главина.
Използването на каруцата пък
е обусловено от празнотата между тях.
За да изработят съдове,
размесват глина.*

*Използването на съда пък е обусловено
от празнотата в него.
За да изградят жилище,
пробиват прозорци и врати.
Използването на жилището пък е обусловено
от празнотата в него.
Затова онази полза, която получаваме
благодарение на „наличието“,
ние можем да използваме
само благодарение на „отсъствието“.*

Когато нашият разсъдък е свободен от мисли и желания, той съдържа същата онази пустота, където се спуска Божествената Сила, или Енергията на Великото Дао, запълвайки нашето съзнание с Божествената светлина и Божественото знание. За да се запази разсъдъкът пуст, се изисква **тотална бдителност на съзнанието**, която се заключава в отстраненото наблюдаване на раждането на всички идващи мисли и желания и недопускането на тяхното развитие и реализация. Реализират се само текущо необходимите действия. Тоталната бдителност е най-важната съставна част на недеянието като Интегрален Метод на постигане на Истината.

В механизма на Съзнателната Еволюция този процес се нарича **активна медитация** и отначало изисква от търсеция определена концентрация на вниманието. В състояние на активна медитация съзнанието на търсеция се намира в текущия момент на времето, тоест „тук и сега“. Неотслабващата практика на активна медитация с времето ще доведе до раждането на психическото същество (на душата). От момента на раждането на психическото същество медитацията става **спонтанна**, тоест напълно безусилна.

Лаодзь разговаря с нас, намирайки се в състояние на спонтанна медитация. Той вижда заобикалящия свят във всеки момент от времето такъв, какъвто той е в действителност, без намесата на разсъдъка и интелекта, без товара на паметта, с две думи така, както го вижда новороденото дете, при това съзнанието на „детето“ се намира в сферите на Глобалния Разум, откъдето ясно се виждат движещите сили на Вселената и законите, определящи световния ред. От сферите на Глобалния Разум са черпели Божествена мъдрост всичките Велики Учители на човечеството.

Божествена (Еволюционна) Сила, творческите способности на която неизмеримо превъзхождат ограничените възможности на човешкия ум. Лаодзъ сравнява такова пределно пластично съзнание с поведението на водата.

*В Поднебесната няма нищо
по-податливо и по-слабо от водата.
Но в противостоенето на твърдото и силното
нищо не ще се сравни с нея.
И в използването
нищо не може да я замени.
Слабото ще надделее над силното,
податливото ще надделее над твърдото.
В Поднебесната няма някой, който да не знае това.
Но няма и някой, който би могъл да го следва.*

*Най-мекото в Поднебесната
може да надделее над най-твърдото в Поднебесната.
Онова, което няма същност, прониква там,
където няма даже процеп.
Ето защо аз постигнах ползата на надеянето.
Но учението вън от думите и ползата на надеянето
крайно рядко ще срещнеш в Поднебесната.*

И още:

*При раждането си човек е податлив и слаб.
Умирайки е твърд и здрав.
Тревите и дърветата са гъвкави и поддатливи приживе,
а умирайки, стават сухи и трошливи.
Затова твърдото и силното вървят по руслото на смъртта,
а податливото и слабото вървят по руслото на живота.*

Молитвата по Лаодзъ - това е безмълвното съзерцание на изначалната (Божествената) същност на заобикалящия свят от дълбината на собственото сърце, тоест сърдечна молитва.

Мисля, че след всичко казано у искрения читател няма да останат съмнения в това, че надеянето, провъзгласено от Лаодзъ в качеството на универсален метод на единение с Великото Дао, е в много отношения тъждествено на Интегралния Метод на достигането на единение с Небесния Отец (със Светия Дух), изложен в Учението на Иисус Христос.

Предвиждам възраженията на някои: Лаодзъ, за разлика от Иисус Христос, нищо не говори за любовта като за средство за достигане на единение с Всевишния.

Любовта никога не е била и не може да бъде средство за достигане на каквото и да е. Време е, в края на краищата, всички апологети на така наречената християнска любов веднъж завинаги, ако не да осъзнаят, то поне да запомнят, че е невъзможно да се опитваш да обичаш „ближния“ - може или да го обичаш, или да не го обичаш. Любовта или я има, или я няма. Опитите „да обичаш с ума“ неизбежно завършват или с крах, или с натрапчива и екзалтирана любов към човечеството. С две думи, истинската любов не е онова чувство, което може по някакъв начин да се култивира. Способността да обичаш искрено възниква само с раждането на психическото същество, което постепенно заменя „егото“. Обаче ако у обекта на любовта психическото същество не е разкрито, то не възниква единство на душите на вибрационно ниво и всички опити за взаимна любов са обречени на провал. Вибрациите на любовта от едната страна срещат стена от неприемане от другата.

Когато Иисус е говорил за любовта към ближния, той е подразбирал под това любовта на нивото на разкритите психически същества. Любовта пък към онези „ближни“, при които психическото същество не е разкрито, по естествен начин се трансформира в състрадание и в стремеж да им помогнеш да се избавят от Неведението, тоест да им помогнеш да стъпят на Пътя на Съзнателната Еволюция.

Ако говорим за любовта между мъж и жена, то за някакво време хората може да ги сближава половата любов, в която неизбежно преобладава егоистичният животински компонент (моето!). Половата любов няма нищо общо с психическата любов и винаги съседства с омразата (скрита, явна или периодично проявяваща се) към обекта на любовта заради зависимостта от него. Ние винаги скрито или явно мразим онзи, от когото зависим за нещо.

Синоним на истинската Любов в текста на трактата „Дао дъ дзин“ е великата Благост.

Обликът на великата Благост (на Любовта) произтича от Дао.

*Човекът на висшата Благост е подобен на водата,
понеже водата принася полза на многобройните същества,
без да си съперничи и да се бори с тях...*

*Действащият чрез Дао е тъждествен с Дао.
Постигналият Благост е тъждествен с Благостта.*

*Човекът на висшата Благост
не проявява своята Благост,
и затова има Благост...
Човекът на висшата Благост пребивава в недеяние
и няма намерение да действа.*

*Когато се изгубва Благостта,
идва хуманността.*

*Когато се изгубва хуманността -
идва справедливостта.*

*Когато се изгубва справедливостта -
идват ритуалите (навиците).*

*Ритуалите –
това е най-тънкият параван
за предаността и искреността
и предвестник на смута.*

*Постигналият дълбината на Благостта
се уподобява на новороденото.*

Лаодзъ подчертава, че Благостта (Любовта) се достига не със старанието да я твориш, а с недеяние.

В „Дао дъ дзин“ има редове, които, изглежда сякаш, поставят под съмнение авторитета на мъдреца. На пръв поглед това може да се стори справедливо, но само на пръв поглед. Ето тези редове.

*Небето и Земята не са хуманни
и се отнасят към многобройните същества
като към сламени кучета.*

*Мъдрият човек не е хуманен
и се отнася към хората
като към сламени кучета.*

В този откъс е заложен най-дълбок смисъл. Следва да се поясни, че „сламени кучета“ в древен Китай са наричали играчките от слама, които се изготвят за различен род празнични тържества. След преминаването на празниците те обикновено се предават на забвение.¹

Мъдрият (просветленият) човек прекрасно осъзнава, че многобройните същества, населяващи Вселената, се явяват просто играчки в ръцете на вселенските сили, които бидейки гениални режисьори и изкусни кукловоди, поставят фееричното представление, наричано живот. Хората, живеещи в неведение, се явяват просто слепи играчки в ръцете на „собствените“ мисли, желаня и емоции, които буквално

¹ – бел. пр. – Също така според обичая в древен Китай се е смятало, че задържането на „сламеното куче“, след като празничният ритуал вече е преминал, носи нещастие. След обряда „кучето“ се изхвърля.

наводняват съзнанието. Ние сме склонни да ги приемаме за свои и изобщо не забелязваме, че те всъщност идват от заобикалящото пространство във вид на неопределени вибрационни усещания и едва после, придобивайки словесен израз в разсъдъка, стават „наши“.

От животинското еволюционно минало (започвайки от едноклетъчните организми) човекът е унаследил цял ред инстинкти, рефлексии и желания. Интелектуално модифицирани, те са станали сериозна преграда на Пътя на Съзнателната Еволюция.

*Да цениш тялото си
е същото, като да цениш най-голямото нещастие...
Какво значи: „Да цениш тялото си е същото,
като да цениш най-голямото нещастие.“?
Причината, поради която аз се сблъсквам
с най-големите нещастия
е заключена в това, че имам тяло.
Ако нямах тяло,
откъде ще се вземат нещастията?*

В тези думи на Лаодзъ е заключено **не пренебрежението към тялото** като такова, а единствено се подчертава опасността, която представлява за човека безсъзнателното снизходително, пренебрежително отношение към животинските инстинкти. Действително, всички човешки нещастия от времената на Адам и Ева и до наши дни са свързани с неконтролируемото проявяване на инстинктите, рефлексите и желанията, източник на които се явява животинската съставна част на човешкото съзнание, заключена в клетките на тялото.

Агресивността, циничната сексуалност, стремежът да притежаваш, да господстваш и прочие егоистични наклонности са станали привична норма на поведение на съвременното човечество. Красиво поднесено и морално оправдано низшето животинско в интелектуално изпълнение активно влиза във всекидневния живот, но понеже хората са изтъкани от механични навици и поведението им е безсъзнателно, то те не са в състояние да видят реалната опасност във всичко ставащо. „Сламените кучета“ и идея си нямат, че по законите на еволюцията всичко, отказващо се съзнателно да еволюира, подлежи или на насилствено унищожение, или на крайно болезнена принудителна трансформация.

Колкото и парадоксално да звучи, но и до днешния ден човекът наистина си е безсъзнателно същество. Даже онези, които наричат велики мислители и философи, нямат глобално виждане върху света, тяхното виждане е фрагментарно, понеже съзнанието им функционира в полето на разсъдъка, било даже и на висшия, а ние знаем, че функциите на разсъдъка са ограничени от багажа на паметта и възможностите на логическото мислене. Само в редките моменти на озарения или на контакт с психическото същество човек осъзнава в себе си способността за съществуване в друго измерение на съзнанието (извън паметта и логиката) – в полето на прякото знание, истинската любов и неограничените творчески възможности.

Дотогава, докато хората не открият в себе си Божественото присъствие (частицата от Великото Дао), те ще си остават „сламени кучета“, които във всеки един момент могат да бъдат пометени от урагана на еволюцията.

Нашата главна задача днес е да престанем да бъдем „сламени кучета“. Това може да направим само стъпили на Пътя на Съзнателната Еволюция. Лаодзъ ни предлага пътя на постигането на Великото Дао. Той казва: „*Великото Дао е просто, но хората предпочитат тесните пътечки.*“. В действителност пътят на постигане на Великото Дао е удивително прост и красив. Недеянието е достъпен за всекиго и интегрален метод на постигане на Дао. Той не изисква от търсещия никакви прекомерни усилия и не предполага прилагането на разни специални методики.

*Моите думи лесно се разбират
и също толкова лесно се следват.
И все пак никой в света не е способен да ги разбере,
още повече да ги следва.*

С времето ръководителите на многобройните даоистки секти скопили и осакатили същината на учението на Лаодзъ, предлагайки да се използват в практиката на постигане на Дао стотици трудоемки методики, включващи в себе си специални медитации, дихателни и гимнастически упражнения, изфинени еротични манипулации, сексуален тренинг и много, много друго. В даоистките алхимически лаборатории и досега се водят работи по изобретяването на хапче за физическо безсмъртие.

Подложено на радикална модернизация, лишено от ядро, Учението (също както и името на Лаодзъ) е станало само знаме в ръцете на все същите „сламени кучета“. Както всичко красиво опаковано, разширено и обновено учението е привлякло вниманието на голям брой поклонници, но в резултат броят на „сламените кучета“ не е намалял, а широкият път, водещ към Истината, се е разпаднал на множество тесни пътечки, водещи наникъде.

*Следвайки (някакво) учение (не истинското) ¹, ден след ден придобиват
Следвайки Дао, от ден на ден (постепенно) се отърсват (от желанията си).
Отърсвайки се и пак отърсвайки се, достигат до недеяние.
В недеянието няма нещо,*

което да не се решава от само себе си.

Не извършвайки дела,

неизменно овладяват Поднебесната.

Само да се предадеш на дела -

и тутакси ще станеш недостоеен да овладееш Поднебесната.

¹ – бел. пр. - В оригинала е с вертикален шрифт – уточнението „(не истинското)“ е добавено от автора и не е от превода на Маслов.

*Мъдрецът няма постоянно сърце.
Неговото сърце е сърцето на хората.
Към добрите съм добър.
Към недобрите също съм добър.
И така достигам доброто.
На искрените вярвам.
На неискрените вярвам също.
И така достигам искреността.
Мъдрецът, ръководейки в Поднебесната,
прави сърцето си просто
и го привежда в съгласие с Поднебесната.
Хората го слушат и го гледат, внимавайки.
Той пък гледа на тях като на свои деца.*

Лаодзъ не може да бъде знаме, а трактатът „Дао дъ дзин“ - свещено писание. Лаодзъ – това е Пътят, а „Дао дъ дзин“ - ръководство за действие ¹.

¹ - бел. пр. - Нещо подобно би могло да бъде казано и за Сун Дзъ и неговия прословут трактат. На български език има издадена една книга „Изкуството на мира“ на Филип Дън. В нея авторът предлага напълно нов прочит на йероглифите на писанието на Сун Дзъ. За конкретната книга ще си позволя един единствен коментар-препоръка към читателя относно коментарите на самия автор по текста на Сун Дзъ – ето какво казва Александър Василиевич Ключев за „Бхагавад гита“: „Трябва да се отбележи, че текстът на „Бхагавад гита“ следва да се чете, като се пропускат цветистите коментари на нейните тълкуватели – в тях има много възторжени и философски, но твърде малко практически неща.“ - бих казал, че това с пълна сила важи и за книгата на Филип Дън „Изкуството на мира“.